

**Ajuntament
de Barcelona**

Memòria d'Activitats 2016

Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

0. Presentació	3
1. Compromís amb la Justícia Global: 2016 en xifres	4
2. Una cooperació de ciutat a ciutat	8
3. Acció Humanitària i actuacions en el marc del pla “Barcelona, ciutat refugi”	13
4. Una cooperació transformadora: la Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament, l’Educació per a la Justícia Global i l’agenda dels Drets Humans	14
5. Convocatòria de subvencions 2016	16
6. Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament	22
7. Educació per a la Justícia Global als Districtes de Barcelona	24
8. Equip humà i col·laboracions	25
9. Avaluació i rendició de comptes i execució pressupostària	27

0. Presentació

Aquesta Memòria anual recull una anàlisi de totes aquelles iniciatives i actuacions en matèria de cooperació en què ha estat implicat l'Ajuntament de Barcelona a través de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional (en endavant, DJGCI). Seguint amb la metodologia emprada l'any passat, la Memòria d'activitats considera l'execució de projectes en la forma d'assistències tècniques, la signatura de convenis i protocols, i la subvenció de projectes a iniciativa d'altres actors realitzats durant l'exercici 2016.

Amb la ferma voluntat de donar resposta a les recomanacions i objectius internacionals de destinar el 0,7% de la Renda Nacional Bruta a ajut oficial al desenvolupament, l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2015, va dedicar el 0,7% dels seus ingressos propis a actuacions de cooperació i educació per a la Justícia Global. Aquesta fita assolida l'any 2015 s'ha mantingut l'any 2016 en la mesura que el pressupost de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional correspon a aquest percentatge: 9.106.037,20 EUR. D'aquest pressupost s'ha executat un 97,12%, 8.845.869,77 EUR.

Totes les iniciatives i actuacions recollides en aquesta Memòria s'emmarquen dins del tercer Pla Director (2013-2016), que té com a missió contribuir, des del valor afegit de l'Ajuntament de Barcelona, a l'ampliació de capacitats per promoure el desenvolupament humà sostenible i la construcció d'un model de governança democràtica global d'acord amb una sèrie de prioritats transversals, sectorials i geogràfiques, des d'una perspectiva eminentment urbana.

L'any 2016 s'ha incorporat un nou director al capdavant de la DJGCI. Durant l'any 2016 s'ha posat l'accent en les desigualtats i la defensa dels drets humans i s'ha pretès actuar sobre aquelles pràctiques de poder injustes o discriminatòries que deriven en injustícies en diferents àmbits: l'econòmic, l'ambiental, de gènere, i amb una clara vocació global, però amb una atenció particular posada en la Mediterrània en un moment de forta crisi humanitària. A més, s'ha començat a desplegar una cooperació de banda ampla, és a dir, la que es refereix al conjunt de les actuacions i polítiques del govern més enllà de les pròpiament finançades per l'ajut oficial. Es tracta d'iniciar, així, un procés cap a la coherència de polítiques.

S'ha posat èmfasi en fenòmens internacionals que tenen efectes perceptibles a la ciutat de Barcelona, com ara la crisi de les persones refugiades. I viceversa, fenòmens amb origen a casa nostra que generen interferències negatives sobre comunitats vulnerables.

L'elaboració d'aquesta Memòria respon al compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb la transparència, en coherència amb les directrius impulsades pels principals acords a nivell internacional per tal de millorar l'eficàcia i l'impacte de la cooperació. Amb aquest exercici de rendició de comptes, la ciutadania de Barcelona, així com la resta d'actors de la cooperació de la ciutat i les societats sòcies, podran conèixer i valorar l'ús que fa l'Ajuntament de Barcelona d'aquestes recursos tan preuats.

S'ha continuat aplicant la mateixa metodologia de l'any anterior. Gràcies al procés de sistematització de la informació referida a les diverses iniciatives endegades, aquesta Memòria continua sent un document tant informatiu com accessible, fonamentat en l'anàlisi qualitativa i quantitativa de les diverses iniciatives en relació amb els objectius (transversals, sectorials i geogràfics) i fites considerats al Pla Director 2013-2016, així com amb les línies d'acció prioritàries establertes al Pla Anual 2016.

1. Compromís amb la Justícia Global: 2016 en xifres

La DJGCI ha estat implicada en més de 200 accions de cooperació, d'educació per a la Justícia Global i acció humanitària a través d'alguna de les quatre modalitats i instruments previstos al Pla Director (PD):

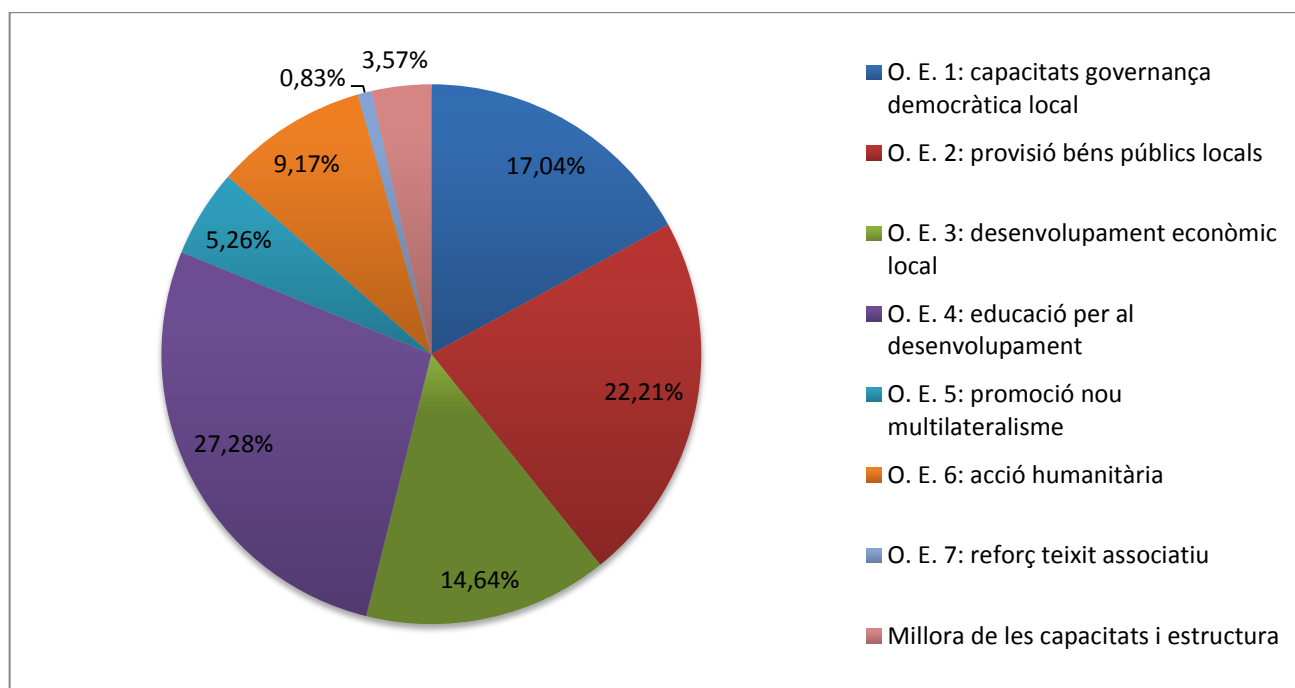
1. Cooperació bilateral directa: quan l'Ajuntament acorda actuacions de cooperació i d'educació a la Justícia Global i d'acció humanitària amb les entitats i les institucions dels països socis, sense intermediació de tercers.
2. Cooperació bilateral concertada: qualsevol actuació de l'Ajuntament en què alguna o diverses de les fases bàsiques del cicle del programa o projecte es duen a terme d'una manera concertada o amb la mediació d'altres actors de la cooperació al desenvolupament (convenis).
3. Cooperació bilateral d'iniciativa no governamental: qualsevol iniciativa que provingui d'altres agents de la cooperació catalana que no pertanyin a l'Ajuntament i que es canalitza per mitjà d'aquests agents (convocatòria pública de subvencions).
4. Cooperació multilateral: qualsevol participació i contribució de l'Ajuntament a les actuacions de diversos organismes multilaterals.

Algunes d'aquestes actuacions s'havien iniciat en anys anteriors, altres s'han originat i desenvolupat al llarg del 2016 i, de totes elles, algunes estan en execució. El volum total de recursos destinats per dur-les a terme ha estat de gairebé nou milions d'euros durant el 2016 (8.845.869,77 euros).

Així mateix, cal considerar que algunes d'aquestes actuacions, com poden ser la signatura de protocols amb ciutats prioritàries, tot i no quedar reflectides en transferència de recursos econòmics, sí que requereixen del temps i de l'esforç del personal de la Direcció per a implementar-les. Per aquesta raó, en la mesura del possible, la radiografia que s'exposa a continuació considera no tan sols el volum de recursos econòmics i financers, sinó també el nombre d'actuacions endegades. Igualment, convé recordar que, tot i que una mateixa actuació pot donar resposta o tractar d'assolir més d'un objectiu estratègic, finalment tota aquesta actuació (incloent-hi tots els recursos associats) s'assigna a un únic objectiu. Així doncs, l'anàlisi que es mostra a continuació pretén ser orientativa i recull les principals característiques del desplegament d'aquesta política pública en el seu conjunt.

En termes generals, tant les diverses actuacions com els recursos econòmics que ha executat la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional han estat formulats per donar resposta als objectius estratègics previstos al Pla Director de la manera que mostren els gràfics següents. En aquest punt, convé destacar que en cap cas el Pla Director estableix una priorització entre aquests objectius amb volums de recursos econòmics específics.

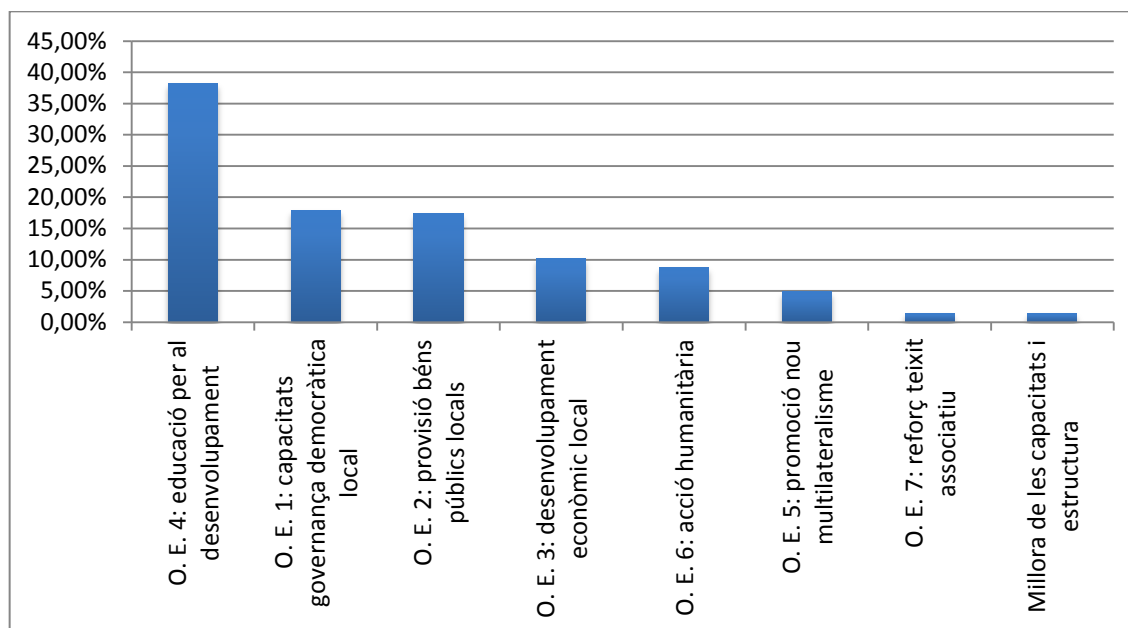
Figura 1: Distribució pressupost 2016 segons objectiu estratègic Pla Director (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

OBJECTIUS	IMPORT (€)	% SOBRE EL TOTAL
O. E. 1: capacitats governança democràtica local	1.506.989,50 €	17,04%
O. E. 2: provisió béns públics locals	1.964.667,36 €	22,21%
O. E. 3: desenvolupament econòmic local	1.294.628,16 €	14,64%
O. E. 4: educació per al desenvolupament	2.413.564,27 €	27,28%
O. E. 5: promoció nou multilateralisme	465.304,14 €	5,26%
O. E. 6: acció humanitària	811.434,82 €	9,17%
O. E. 7: reforç teixit associatiu	73.622,95 €	0,83%
Millora de les capacitats i estructura	315.658,57 €	3,57%
TOTAL	8.845.869,77 €	100,00%

Figura 2: Distribució actuacions 2016 segons objectiu estratègic Pla Director (en % sobre el total)

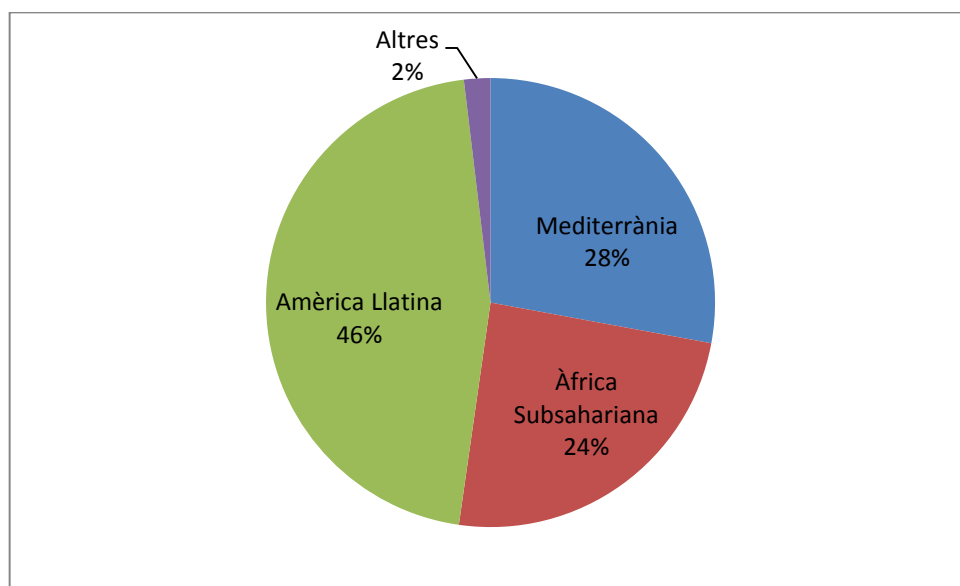
Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

En conjunt, l'objectiu estratègic que ha rebut una major atenció tant en nombre d'actuacions com en volum de recursos és l'objectiu estratègic 4. El següent objectiu estratègic que ha rebut més recursos econòmics ha estat l'objectiu estratègic 2. Així doncs, “ampliar les capacitats en l'educació per al desenvolupament, l'educació pels drets humans i l'educació per la pau” i “promoure el dret a la ciutat i la cohesió social mitjançant la provisió de béns públics locals, des d'un enfocament de drets i d'equitat de gènere” han estat els dos objectius estratègics que conjuntament han acumulat poc més del 49% del total de recursos executats (al voltant dels 4,3 milions d'euros). En relació al nombre d'actuacions, l'objectiu específic 2 i l'objectiu específic 1 sumen el 35% del total de les accions desenvolupades durant l'any 2016.

A més de les actuacions directament associades a algun dels set objectius estratègics previstos en el Pla Director, la DJGCI també ha finançat diverses actuacions en concepte de millora de les capacitats i estructura, principalment treballs d'assessorament per part de persones expertes i consultors/es en diversos àmbits (ja siguin específics, referents a alguns àmbits de la cooperació o més generalistes, relacionats amb el funcionament i organització interns de la direcció, és a dir millora de les capacitats i estructura) donant compliment a una altra de les fites previstes en el Pla Director de “contractar serveis especialitzats en el marc de l'avaluació de la política pública de cooperació al desenvolupament de l'Ajuntament de Barcelona”. Aquests encàrrecs, que al 2016 han ascendit a 315.658,57 EUR han estat actuacions transversals que han servit per a donar suport i millorar l'eficàcia en les actuacions per assolir els objectius estratègics. En concret, l'externalització dels serveis d'assessorament i assistència tècnica per a valorar els projectes presentats en el marc de la convocatòria de subvencions de l'any 2016; l'avaluació dels projectes subvencionats en convocatòries anteriors; les tasques de suport en l'elaboració del nou Pla Director, avaluacions i assessoraments relacionats amb àmbits estratègics com l'educació per a la Justícia Global; i la definició i desenvolupament d'una base de dades per fer un seguiment de les actuacions impulsades, entre d'altres.

A la figura 3 podem observar la distribució del pressupost de 2016 segons àmbit geogràfic fora de la ciutat de Barcelona, per tant, en aquest gràfic no es comptabilitzen les actuacions en matèria d'educació per a la Justícia Global finançades –que tenen lloc principalment a la ciutat–, ni altres actuacions, com ara el suport i finançament d'organismes com l'Institut de Salut Pública Global de Barcelona, Lafede.cat i la UNU (Universitat de Nacions Unides), que, tot i tenir la seva seu a la ciutat, duen a terme recerca i/o iniciatives que tenen com a destinataris últims els dels països socis del Sud.

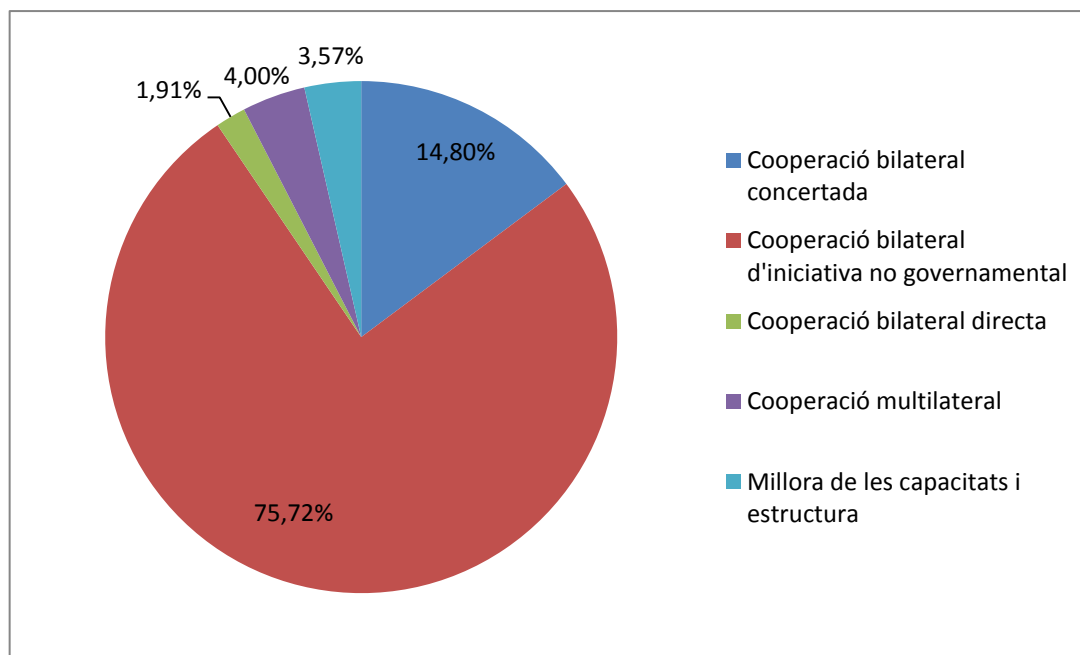
Figura 3: Distribució pressupost 2016 segons àmbit geogràfic (en % sobre el total d'accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

La regió que ha rebut un major volum de recursos és Amèrica Llatina, algunes de les ciutats han estat Medellín i l'Havana, ciutats prioritàries segons el Pla Director, i San Salvador i Quito, ciutats prioritàries segons el Pla Anual 2016. També han rebut recursos les ciutats de Bogotà i Cartagena (Colòmbia); Managua (Nicaragua); Lima (Perú); Escuintla (Guatemala), entre d'altres. La regió de la mediterrània ha rebut un 28% del pressupost de les actuacions fora de la ciutat de Barcelona. Les ciutats prioritàries segons el Pla Director i el Pla Anual que han rebut recursos han estat Tànger, Tetuan, Poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza, Saida, Trípoli, Tunis, Sousse i Sarajevo. Altres ciutats de la mediterrània han estat Nabeul (Tunísia), Oujda (Marroc), Hermel (Líban) i Zarqa (Jordània). El 24% del pressupost de les accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona ha anat destinat a Àfrica Subsahariana, especialment a Maputo i Dakar, ciutats prioritàries segons el Pla Director i el Pla Anual. També han rebut recursos han estat Inhambane, Nampula i Pemba (Moçambic); Kolda i San Louis (Senegal); Nord i Sud Kivu, Kinshasa i Goma (RDC) i Maradí (Níger).

Figura 4: Distribució pressupost 2016 segons modalitats/instruments de cooperació (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

Pel que fa a la manera com aquestes actuacions s'han desplegat d'acord amb els instruments i les modalitats de cooperació considerats al Pla Director, en termes econòmics, prop del 75% d'aquestes actuacions s'ha executat com a cooperació bilateral d'iniciativa no governamental, a través de la convocatòria pública de subvencions. La segona modalitat més important és la cooperació bilateral concertada, que ha canalitzat prop del 15% dels recursos executats durant aquest any 2016. Tant la cooperació bilateral directa com la cooperació multilateral, per la seva banda, són les que menys recursos econòmics han canalitzat, amb un 4% i 2%, respectivament. Per tant, el 21% s'ha destinat a cooperació d'iniciativa governamental.

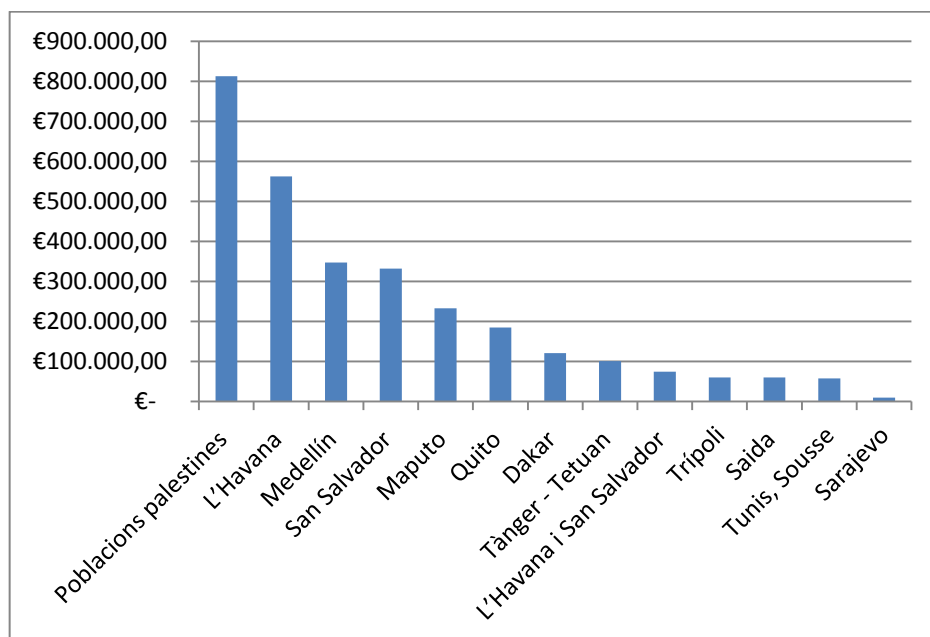
2. Una cooperació de ciutat a ciutat

La cooperació directa de l'Ajuntament de Barcelona es fonamenta en una aproximació horitzontal de relació entre ciutats sòcies que cooperen en l'intercanvi d'experiències i en la mobilització de coneixements i capacitats en l'àmbit de l'acció municipal. Aquest intercanvi està vinculat a un procés d'aprenentatge recíproc perquè aquesta interrelació sigui veritablement efectiva i duradora. En aquest sentit, l'expertesa municipal que atresora l'Ajuntament de Barcelona implica un actiu fonamental per a l'exercici d'aquest model de cooperació.

Aquesta modalitat de cooperació bilateral directa entre actors municipals es complementa amb altres accions concertades amb ONG, universitats i organismes de la ciutat mitjançant convenis de col·laboració, així com amb altres projectes que s'emmarquen dins en la convocatòria anual de subvencions.

Figura 5: Distribució pressupost 2016 segons ciutats prioritàries Pla Director i Pla Anual 2016 (inclou totes les modalitats de cooperació)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

2.a. Ciutats prioritàries del Pla Director

Les actuacions a les ciutats prioritàries del Pla Director descrites a continuació, es complementen amb la resta d'iniciatives de la societat civil barcelonina a través de la convocatòria de subvencions 2016 de la DJGCI i dels projectes aprovats en convocatòries anteriors i en execució.

Medellín

L'any 2016 s'ha caracteritzat per un canvi en l'equip de govern de la ciutat de Medellín com a resultat de les eleccions municipals celebrades l'any anterior. S'ha continuat treballant en les actuacions conjuntes iniciades amb anterioritat, i s'ha començat el diàleg amb les noves autoritats de la ciutat per impulsar-ne de noves. Aquestes actuacions s'emmarquen en el conveni actualment vigent fins al 2017.

El gruix de les iniciatives desenvolupades s'emmarquen, principalment, dins l'objectiu estratègic 2 del PD, referent a la voluntat de promoure la cohesió social i el dret a la ciutat, des d'un enfocament de drets i equitat de gènere.

Algunes de les accions que s'han dut a terme durant l'any 2016 han estat les següents:

- Acompanyament per al desplegament del Pla d'Ordenació Territorial per a la recuperació de la zona centre, molt degradada i deteriorada, i amb una alta concentració de població en situació de marginalitat. Aquest Pla inclou un programa d'atenció a les persones més vulnerables –especialment infants i adolescents, víctimes de l'explotació sexual, i gent sense sostre– on cooperen la Secretaria per a la inclusió social i la família de Medellín i l'Àrea de de Drets Socials de l'Ajuntament de

Barcelona. L'altre component d'aquesta actuació s'orienta a la millora i preservació de l'espai públic mitjançant la creació de l'Agència de Paisatge Urbà i del Patrimoni a Medellín amb l'assessorament de l'Institut de Paisatge Urbà i Qualitat de Vida de l'Ajuntament de Barcelona.

- Intercanvi de la xarxa de biblioteques, una actuació que compta amb una llarga trajectòria de cooperació i que, a Medellín, és percebuda com una iniciativa amb gran capacitat de promoció de la cohesió social. Mitjançant aquesta actuació, la idea de cooperació horitzontal i basada en el principi de reciprocitat adquireix un significat especial ja que la mobilització de coneixements es produeix en ambdues direccions. Des de Barcelona, es transfereix l'experiència en la gestió dels Recursos Humans, mentre que des de Medellín es transfereix l'experiència en la incorporació de la participació ciutadana en la gestió de la xarxa de biblioteques.
- S'ha donat suport al *Museo Casa de la Memoria de Medellín* juntament amb l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) per compartir experiències rellevants de construcció de pau entre actors del conflicte, víctimes i societat i iniciatives de comunicació per a divulgar-les.
- Festival Internacional de cinema documental DocsBarcelona+Medellín. La iniciativa utilitza la investigació, producció i exhibició de documentals per denunciar situacions d'iniquitat i vulnerabilitat dels drets humans o estimular la reflexió i el diàleg sobre aspectes rellevants d'arreu del món. La projecció dels documentals es complementa amb espais de formació i intercanvi d'experts de l'àmbit de la indústria audiovisual. Cal destacar que es tracta del primer festival de cinema a Medellín.

L'Havana

Des de fa ja molt de temps, la ciutat de Barcelona ha anat construint unes intenses relacions de cooperació amb la ciutat de L'Havana a través de l'*Oficina del Historiador de la Ciudad de La Habana (OHCH)*. La cooperació s'ha fonamentat en donar suport als espais de diàleg tant a nivell local com internacional, i per impulsar l'intercanvi d'experiències i coneixements en l'àmbit de la gestió pública municipal per a la promoció de l'estat de benestar, particularment al barri de *La Habana Vieja*.

Els principals eixos d'actuació que s'han treballat de manera conjunta amb l'*Oficina del Historiador de la Ciudad de La Habana (OHCH)* al llarg del 2016 han estat: l'urbanístic, el cultural i el de l'atenció a la població adolescent i juvenil. Entre les iniciatives i actuacions es poden destacar les següents:

- Donar suport als treballs executats per l'OHCH i el Museu d'Història de Barcelona per a la creació de la Sala d'Arquitectura i Urbanisme del Centre d'Interpretació al *Palacio del Segundo Cabo*-edifici emblemàtic del barroc cubà- per a contribuir a l'anàlisi i la promoció de les relacions entre Cuba i Europa. S'ha desenvolupat i la implementat de la proposta museogràfica de la sala, s'ha elaborat una guia urbana de L'Havana i un vídeo, i s'ha creat el centre de documentació sobre L'Havana i Barcelona al *Palacio del Segundo Cabo* i al Museu d'Història de Barcelona.
- Conjuntament amb l'Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona i a petició de la ciutat de L'Havana, s'ha valorat la proposta *Plan Maestro* de l'OHCH d'acompanyament tècnic al Pla Estratègic de la Badia de L'Havana amb l'objectiu de reorientar la gestió de la ciutat cap a un model més sostenible. Durant aquest any s'ha preparat conjuntament una proposta adequada per assegurar l'aplicabilitat del projecte en el context de L'Havana. Per aquest motiu, s'han organitzat diverses reunions tècniques, tant a L'Havana com a Barcelona, per definir activitats, transferències i resultats.

- D'acord amb el conveni signat entre l'Ajuntament de Barcelona, el Consorci d'Educació de Barcelona, l'Escola Massana i l'ISDI (Institut Superior de Disseny Industrial) s'ha continuat promovent l'intercanvi de professorat i alumnat entre l'Escola Massana i l'ISDI.

Maputo

Al llarg de la darrera dècada, la ciutat de Maputo i la ciutat de Barcelona han anat consolidant uns importants vincles de cooperació en el marc del memoràndum d'entesa signat el 2012 i que ha conclòs aquest any 2016. Totes les actuacions desplegades sorgeixen de la demanda i les necessitats identificades pel *Conselho de Maputo* i pactades amb Barcelona, i totes elles pretenen contribuir a l'augment de capacitats d'aquesta municipalitat, tant a nivell tècnic com a nivell de definició i formulació de polítiques públiques, d'acord amb l'Objectiu Estratègic 1 del PD vigent. A continuació es presenten algunes de les actuacions que s'han desenvolupat durant aquest any:

- Programa de millora de la gestió dels Mercats Municipals i la Seguretat dels Aliments. Mitjançant un conveni entre l'Agència de Salut Pública de Maputo i l'Institut de Mercats Municipals de Barcelona (IMMB), al llarg del 2016, s'ha dissenyat una base de dades amb informació dels diferents Mercats Municipals presents a la ciutat que s'està implementant al mercat de peix de Maputo i que ha anat acompanyada d'una formació al personal per a la seva gestió i manteniment.
- Conjuntament amb el Consorci de Biblioteques de Barcelona, s'ha posat en marxa el Programa de Suport a les Biblioteques i Escoles de Maputo, amb l'objectiu de compartir l'experiència i les metodologies del model dels clubs de lectura que funcionen a les Biblioteques de Barcelona. S'ha format a 30 persones del món bibliotecari i de 7 escoles de Maputo.
- Seguiment del Projecte Pilot de Cooperació Empresarial en el sector del reciclatge i recuperació dels Residus Sòlids, impulsat i monitoritzat pel Grup de Treball sobre cooperació empresarial del Consell Municipal de Cooperació. És una acció concertada entre una ONG, Enginyeria sense Fronteres – ESF, i dues empreses, ANDRÒMINES i INSYSTE, i està orientada a millorar l'articulació de les entitats i empreses socials que treballen en la recollida i reciclatge de residus en aquest ciutat.
- Emmarcat dins el Programa Nacional d'Ordenació de Barris del *Ministério da Terra e Desenvolvimento Rural* (2013) i el Programa de Desenvolupament Municipal de Maputo (PROMAPUTO), s'ha donat suport a la implementació del Projecte "*Defensa do Direito à habitação através do acesso ao título de DUAT*", un projecte liderat per l'ONG Arquitectes Sense Fronteres en coordinació amb el Departament d'Assentaments Informals de la municipalitat i que té per objectiu defensar el dret a l'habitatge en comunitats i assentaments amb un alt grau d'informalitat.

Eix Tànger-Tetuan

L'interès per treballar en aquesta regió respon a la voluntat expressada al PD per tal de buscar una major vinculació de la ciutat amb les poblacions de la ribera sud de la Mediterrània. Les actuacions previstes han anat orientades a promoure la participació, el diàleg i la concertació entre les institucions municipals i la societat civil, tot enfortint l'agenda de drets a la ciutat, amb una clara atenció envers els col·lectius més vulnerables. Algunes de les actuacions més destacades han estat les següents:

- Mitjançant la cooperació concertada amb diferents entitats de Barcelona, i amb la participació del Consell de la Joventut de Barcelona, s'ha continuat treballant en la transferència d'experiències de gestió associativa que ha de permetre aprofundir en la participació ciutadana en la gestió de la ciutat.

- Mitjançant la cooperació concertada, i amb el suport del Consorci de Biblioteques, s'acompanya a la ciutat de Tetuan en el desplegament de les polítiques socials transferides a les seves Comunes. En aquest àmbit, i en col·laboració amb la Divisió d'Acció Social de l'Ajuntament de Tetuan, s'han compartit experiències entre les dues ciutats per identificar bones practiques en la gestió per part de la societat civil dels espais de proximitat tutelats per les autoritats públiques. En la mateixa línia, Barcelona dona suport a la posada en marxa d'una casa associativa a la medina de Tetuan, que actualment està pendent de tràmits administratius previs a la ciutat de Tetuan.
- De manera complementària, a través del programa de Cooperació per a la Justícia Global a ciutats específiques, des de les entitats de Barcelona, s'ha continuat donant suport als treballs d'enfortiment de la Divisió d'Acció Social de Tetuan en l'elaboració d'una diagnosi per a l'enfortiment d'associacions i la capacitat per a la formulació de bons projectes d'intervenció en barris.

Poblacions Palestines

El vigent Pla Director estableix que s'ha de prestar una atenció especial a les poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza. L'acció de l'Ajuntament amb aquesta població és fonamentalment de caràcter humanitari i s'orienta a l'assoliment de l'objectiu estratègic 6 del PD.

Algunes de les accions que s'han realitzat han estat les següents:

- L'Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona ha fet seguiment sobre el terreny de la implementació del Projecte de Rehabilitació d'Habitatges a la Franja de Gaza, finançat a través de l'Oficina d'Espanya de l'Agència de Nacions Unides per als Refugiats de Palestina a l'Orient Pròxim (UNRWA)
- S'ha fet acompanyament a BCASA en la implementació d'un *Water Operators Partnership (WOP)* a Betlem, impulsat pel *Global Water Operators' Partnerships Alliance- GWOPA* de UN-Habitat.

Pel que fa a les poblacions palestines, cal destacar que la convocatòria d'enguany, igual que la de l'any passat, incorpora una línia de subvencions orientada a finançar intervencions en contextos d'emergència i postemergència a la franja de Gaza.

2.b. Altres ciutats d'actuació preferent i cooperació triangular

El programa de Ciutats Específiques de la convocatòria ha mantingut Dakar, San Salvador i la seva àrea metropolitana i Sarajevo com a ciutats d'intervenció preferent. I, en el de Cooperació per a la Justícia Global, s'ha mantingut Cuenca (Equador), Saida i Trípoli (Líban), i Tunis, Sfax i Sousse (Tunísia) com a ciutats de prioritat 2; a més de Dakar (Senegal), Quito (Equador) i San Salvador (El Salvador).

En el marc de la iniciativa ISTEPS (*Innovation in Sustainable Territorial Partnerships*) impulsada per PNUD-ART al Líban i a través del *Lebanese Hosting Communities Project (LHCP)*, s'ha participat en una acció conjunta de les Cooperacions Catalanes (ACCD, AMB-MedCities, FCCD, DIBA) amb l'objectiu d'enfortir les capacitats de resposta de ciutats d'acollida de persones refugiades de Síria i Palestina al Líban.

En el cas de Tunísia, durant l'any 2016 s'ha establert un conveni amb la Xarxa de ciutats de la mediterrània - MedCités sobre promoció econòmica local a la ciutat de Nabeul. Aquesta intervenció té com a objectiu la

promoció de l'ocupació local a través de la valorització de la recollida selectiva dels residus domèstics i assimilats a la ciutat de Nabeul, el reconeixement legal i professional de la professió de recol·lector.

A Amèrica Llatina, s'han seguit promovent accions de cooperació triangular entre les ciutats de Barcelona, Medellín i l'Havana en l'àmbit de la planificació urbana estratègica i inclusiva i en l'impuls de l'emprenedoria i les estratègies d'internacionalització, tot considerant les especificitats i experiències de cadascuna d'aquestes ciutats.

3. Acció Humanitària i actuacions en el marc del pla "Barcelona, ciutat refugi"

L'Ajuntament va iniciar el 2014 un procés de reflexió per identificar la millor manera sobre com des de Barcelona s'hauria de contribuir als esforços col·lectius de l'acció humanitària. Tot considerant les seves capacitats i el seu valor afegit, es va considerar oportú treballar l'acció humanitària focalitzant els esforços en situacions de postemergència i en emergències de llarga durada i conflictes oblidats. Com a resultat, al llarg d'aquest 2016 s'han dut a terme un seguit d'actuacions per donar resposta a aquestes prioritats.

La convocatòria de subvencions del 2016, com ja va ocórrer amb la del 2015, ha inclòs dues línies de finançament específiques:

- Per promoure intervencions en crisis de llarga durada a l'Àfrica Subsahariana, amb especial atenció a la República Democràtica del Congo en els àmbits de la salut, la protecció de les persones, l'aigua, el sanejament i la higiene i la seguretat alimentària.
- Per promoure intervencions en contextos d'emergència i postemergència a la franja de Gaza i en el marc de la crisi humanitària a la Mediterrània.

Les actuacions finançades per la convocatòria de subvencions a la franja de Gaza s'han vist complementades amb les accions de suport psicosocial als infants víctimes del conflicte mitjançant actuacions específiques amb les escoles d'UNRWA.

Per la seva banda, la línia d'actuació en l'àmbit de les crisis de llarga durada a la República Democràtica del Congo s'ha vist complementada amb el desplegament del conveni signat amb ACNUR (Agència de l'ONU per als refugiats), orientat a facilitar la integració de dones desplaçades.

Per tal d'unir esforços l'Ajuntament ha donat suport a la crida del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) per respondre a les necessitats sorgides a causa de dos desastres naturals que han tenir lloc el 2016, el terratrèmol a Equador i l'Huracà Mathew que va afectar la regió del Carib.

En el marc de la crisi de persones refugiades s'han realitzat accions centrades en actuacions en camps de refugiats i desplaçats, s'ha treballat des de la comunicació i la incidència pública i política per a una major sensibilització a més de garantir una adequada reubicació de les persones refugiades i l'establiment d'un passatge legal i segur d'arribada, així com de polítiques que actuïn sobre l'arrel del problema. També s'ha donat suport a "Barcelona, ciutat refugi" per enfortir la col·laboració amb altres municipis europeus que actuen com a espais d'acollida i/o de trànsit. Algunes de les accions han estat les següents:

- Contribució a la tasca d'UNICEF a Jordània amb l'objectiu de cobrir les necessitats bàsiques de la població en matèria de subministrament d'aigua amb la distribució de kits d'higiene i pastilles

potabilitzadores d'aigua. Concretament, la distribució de material d'emmagatzematge i potabilització, i també activitats de promoció de bons hàbits higiènics.

- Suport a l'entitat Pallassos sense Fronteres en el seu objectiu de millorar l'estat anímic de la infància refugiada en trànsit cap a Europa a través de la comicitat i les arts escèniques.
- Suport a les tasques de rescat al mediterrani realitzades per l'entitat Proactiva Open Arms.
- Dins el programa d'Educació per a la Justícia Global, la modalitat C4 ha impulsat i donat suport a projectes per a la sensibilització i conscienciació en matèria d'asil i refugi, amb la voluntat de donar a conèixer a la ciutadania barcelonina la realitat de les persones que deixen els seus països, les causes que les provoquen, així com de desmentir mites i rumors a l'entorn de la població immigrada.
- S'ha continuat treballant amb la iniciativa impulsada pel Comitè Català de l'ACNUR tant a educació primària com secundària i que consisteix a portar a l'aula el testimoni d'un refugiat/da i/o sol·licitant d'asil que viu a Catalunya.
- Suport a la feina desplegada per la Xarxa Asil.cat, conformada per diverses entitats barcelonines, i que té per objectiu millorar les capacitats d'acollida de la societat catalana de les persones sol·licitants de protecció internacional i d'apatrídia, refugiades, apàtrides i persones denegades de la protecció internacional, a través del reconeixement dels seus drets mitjançant la realització d'activitats d'assistència, atenció, incidència, formació i sensibilització.
- S'ha signat un conveni amb la Fundació Solidaritat UB per tal d'organitzar un curs oficial reconegut per la Universitat de Barcelona adreçat a estudiants provinents dels conflictes del Pròxim Orient que hagin acabat els seus estudis de secundària i que vulguin continuar estudiant.

4. Una cooperació transformadora: la Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament, l'Educació per a la Justícia Global i l'agenda dels Drets Humans

Més enllà dels diversos instruments de cooperació destinats a contribuir a millorar les condicions i capacitats amb què compten les ciutats sòcies, el PD fa una aposta clara i decidida per qüestionar i combatre les relacions de dependència que expliquen les situacions de pobresa i exclusió en què viu sotmesa una part important de la població mundial. Les prioritats transversals recollides en el mateix PD reflecteixen aquesta aposta i són d'especial rellevància a l'hora de definir l'estratègia per a les actuacions en l'àmbit de l'Educació per a la Justícia Global (EJG) en les seves diverses dimensions i en el desplegament de l'agenda de drets.

Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament

Amb l'objectiu d'avançar cap a una cooperació de banda ampla, que vagi més enllà de les actuacions pròpies de cooperació en països i ciutats sòcies i que prengui en consideració altres àmbits de l'acció exterior, així com d'altres polítiques domèstiques amb un impacte sobre les poblacions de tercers països, al llarg d'aquest any, s'han impulsat diverses actuacions per a identificar els espais de promoció de la coherència de polítiques. Algunes d'aquestes actuacions han estat les següents:

- Convocatòria 2016: dins del programa d'Educació per a la Justícia Global, s'ha creat una nova modalitat dirigida específicament a promocionar i sensibilitzar d'acord amb la necessària coherència amb la justícia global en el conjunt de l'acció de govern de la ciutat i de les administracions públiques d'escala superior. Entre les accions a finançar s'han considerat la recerca, la formació, la incidència i la campanya en diversos àmbits: la justícia ambiental, l'econòmica, la regional (en relació amb el moviment de persones a la Mediterrània) i la pau i el desarmament.

- Accions d'incidència en l'àmbit de la sobirania alimentària a partir del projecte europeu impulsat conjuntament amb GRAIN anomenat *"Food Smart Cities for Development"* i que considera la coherència de polítiques per al desenvolupament des d'una doble vessant, tant a nivell domèstic com internacional.
- S'ha posat èmfasi a sensibilitzar a la ciutadania sobre l'impacte que en moltes ocasions les nostres decisions i pautes de consum tenen sobre la sostenibilitat mediambiental del planeta i sobre comunitats d'altres països i regions del món, amb el suport continuat a la Festa de Comerç Just.
- En el Consell Municipal de Cooperació s'ha creat el Grup de treball sobre Coherència de polítiques municipals per a la Justícia Global.

Educació per a la Justícia Global

Amb la voluntat de continuar donant compliment a l'objectiu estratègic 4 del PD orientat a "Ampliar les capacitats en l'educació per al desenvolupament, l'educació pels drets humans i l'educació per la pau", la convocatòria de subvencions del 2016 ha continuat mantenint una línia de finançament específica al respecte (per a projectes anuals i pluriennals). Igualment, s'ha continuat donant suport i consolidant —ja porta tres anys— una modalitat pròpia adreçada a finançar projectes d'Aprenentatge Servei per promoure iniciatives que incorporin aquesta metodologia i que es presentin de forma concertada entre ONG i centres educatius.

Des de l'any 2014 s'ha apostat per dues metodologies que complementen l'acció pública: l'Aprenentatge Servei (APS) i la Teoria del Canvi. En relació a aquesta aposta, s'han dut a terme les accions següents:

- Organització d'un seminari de formació i acompanyament per al seguiment dels projectes d'APS de les entitats de cooperació i educació per a la Justícia Global.
- Publicació d'una guia sobre APS arran del procés d'implementació d'aquesta metodologia a les entitats del sector, fruit del seminari i del projecte europeu "Regions per l'educació per al desenvolupament sostenible i la solidaritat internacional – REDDSO".
- Avaluació del procés d'implementació durant els darrers tres anys d'aquesta metodologia a les entitats de cooperació internacional i educació per a la Justícia Global de Barcelona.
- En el marc de les actuacions als districtes de la ciutat, s'ha realitzat formació, assessorament i acompanyament a les entitats dels districtes d'Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sarrià-Sant Gervasi per tal que puguin desenvolupar projectes a les seves escoles.
- Pel que fa a la implementació de la Teoria del Canvi als projectes d'EJG, s'ha dut a terme la formació "La planificació i l'avaluació estratègica en l'acció educativa transformadora"

També s'ha desenvolupat el conveni estratègic amb Lafede.cat —organitzacions per a la justícia global- per continuar treballant conjuntament línies prioritàries que tenen a veure amb la justícia global, la coherència de polítiques, l'acompanyament als processos de formació a les entitats, l'educació i comunicació, la constitució de la Taula per Mèxic i l'organització de les beques DEVReporter per a una informació internacional responsable, entre d'altres iniciatives.

Agenda de promoció dels drets

Amb l'objectiu de donar resposta a les prioritats transversals recollides al PD (drets humans, cultura de pau, sostenibilitat del desenvolupament i perspectiva de gènere) s'han desenvolupat una sèrie d'accions. A continuació, s'exposen algunes de les actuacions que s'han dut a terme en aquest àmbit:

- L'Ajuntament de Barcelona ha col·laborat amb l'entitat Taula per Mèxic en l'acolliment temporal del ciberperiodista mexicà Alberto Escorcia, amenaçat des del 2011 per exercir la seva professió. Durant la seva estada a Barcelona, A. Escorcia va oferir una conferència (el 8 de juliol, al CCCB) "La tecnocensura a Mèxic. El cas d'Alberto Escorcia" per donar a conèixer la gravetat de la situació dels periodistes activistes i defensors dels Drets Humans a Mèxic.
- S'ha acollit l'escriptor georgià Irakli Kakabadze, en el marc del Programa Escriptor Acol·lit, coordinat per l'entitat PEN català, que té com a finalitat acollir durant un període de dos anys un escriptor o escriptora amenaçat, perseguit o amb risc de ser empresonat/da com a conseqüència dels seus escrits. L'Ajuntament de Barcelona, a més de contribuir-hi econòmicament, posa a disposició del programa un habitatge per acollir a l'escriptor/a.
- El suport a les activitats de promoció de la pau des de l'àmbit municipal, dutes a terme pel Centre Delàs; el Cicle Anual de Drets Humans i el Festival del Tibet i les estades d'infants sahrauís a Barcelona durant les vacances escolars d'estiu.
- S'ha continuat participant a les diferents xarxes sobre aquesta temàtica, com ara la Comissió de Pau i Diplomàcia de Ciutats del FCCD.
- S'ha continuat donant suport a la promoció dels drets de les dones en la seva dimensió productiva mitjançant una modalitat en la convocatòria de subvencions dins del "Programa de Cooperació per a la Justícia Global" que promou les capacitats emprenedores i professionals d'aquest col·lectiu.
- De manera transversal, s'ha seguit utilitzant el marcadore de gènere com a criteri per valorar els diferents projectes presentats a la convocatòria anual. Aquest criteri permet d'identificar i potenciar aquelles propostes que tenen un major impacte en aquest àmbit.
- En el mateix sentit, també s'ha mantingut la modalitat de subvencions dirigida a projectes de cooperació per a la Justícia Global que promouen els drets fonamentals del col·lectiu LGTB. Aquestes actuacions pretenen enfortir les capacitats d'incidència d'aquests col·lectius, millorar el coneixement sobre aquests drets i donar resposta a la vulnerabilitat i marginació derivades de l'orientació sexual i la identitat de gènere.

5.Convocatòria de subvencions 2016

La convocatòria de subvencions a les entitats dedicades a l'àmbit de la justícia global i la cooperació internacional 2016 és la quarta que es porta a terme sota la vigència del Pla Director 2013-2016. D'acord amb aquest PD, la convocatòria representa un dels principals instruments amb què compta l'Ajuntament de Barcelona per assolir els objectius fixats en el pla anual i en el mateix PD, a més d'una excel·lent oportunitat per complementar altres actuacions de cooperació directa i concertada. Atesos els bons resultats obtinguts en convocatòries anteriors, la convocatòria 2016 ha consolidat les novetats impulsades en edicions precedents i n'ha afegit d'altres.

Així doncs, ha mantingut els tres programes principals: Cooperació per a la Justícia Global (Programa A), Ciutats Específiques (Programa B) i Educació per a la Justícia Global (Programa C) amb les mateixes modalitats que el 2015, i n'ha afegit dues dins el programa d'Educació. Les dues modalitats han estat adreçades, d'una banda, a donar suport a projectes que promoguin la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament i la responsabilitat exterior; i de l'altra, a projectes que incideixen en la sensibilització i en la conscienciació en la temàtica del refugi i asil, els fluxos migratoris, els desplaçaments forçats i les causes que els originen.

Els recursos destinats al Programa de Cooperació per a la Justícia Global s'han distribuït d'acord amb la prioritització d'àrees geogràfiques, fent una discriminació positiva a favor dels projectes de la Mediterrània i l'Àfrica subsahariana. Es pretenia que els percentatges de distribució geogràfica dels recursos d'aquesta línia dins la convocatòria resultés de la manera següent: 35% a Amèrica Llatina, 30% a l'Àfrica Subsahariana, 30% a la regió Mediterrània i un 5 % per a altres zones geogràfiques.

El requadre següent mostra, de manera sintètica, les modalitats de la convocatòria 2016.

PROGRAMA	MODALITAT		DURADA	
			ANUAL	PLURIENNAL
A. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	A1	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
	A2	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que promoguin els drets fonamentals del col·lectiu LGTB.	SI	
	A3	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que reforcin capacitats productives amb un enfocament especial de gènere.	SI	
	A4	Intervencions en crisis de llarga durada		SI
	A5	Intervencions en contextos d'emergència i postemergència	SI	
B. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL A CIUTATS ESPECÍFIQUES	B1	Projectes de cooperació per a la Justícia Global a ciutats específiques que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
C. EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	C1	Projectes d'Educació per a la Justícia Global que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
	C2	Projectes d'aprenentatge i servei presentats entre una ONG i un o més centres educatius (Primària, Secundària, Batxillerat, Cicles formatius i Universitats)	SI	
	C3	Projectes adreçats a promoure la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament i la responsabilitat exterior	SI	
	C4	Projectes d'Educació per a la Justícia Global que incideixin en la sensibilització i en la conscienciació en la temàtica del refugi i asil, els fluxos migratoris, els desplaçaments forçats i les causes que els originen	SI	

La convocatòria 2016 ha estat la primera convocatòria on per concórrer-hi s'han hagut de presentar els documents obligatòriament per canal telemàtic, a través del portal de tràmits de l'Ajuntament de Barcelona.

Amb l'objectiu de permetre aquest canal de presentació, de dur a terme l'actualització terminològica derivada de la nova organització municipal resultant del canvi de govern (nova denominació de la Direcció de Cooperació Internacional, adscripció d'aquesta Direcció a una gerència diferent, denominació dels programes de la convocatòria coherent amb denominació actual de la Direcció) i utilitzar un llenguatge no sexista, el 24 de març de 2016 es van publicar al Butlletí Oficial de la Província (BOPB) unes noves Bases, que havien estat aprovades per la comissió de govern en data 17 de març.

L'anunci de la convocatòria es va publicar en el Butlletí Oficial de la Província (BOPB) de 19 d'abril de 2016, un cop s'havien dut a terme les accions necessàries per habilitar el tràmit telemàtic i adaptar-hi els

formularis de sol·licitud i la resta de documentació relacionada. El termini de presentació de sol·licituds va comprendre 20 dies hàbils, del 25 d'abril al 18 de maig de 2016.

Atès que en la modalitat A5, Intervencions en contextos d'emergència i postemergència, per la seva naturalesa, hi havia necessitat de poder atorgar les subvencions al més aviat possible, es va decidir prioritzar la resolució d'aquesta modalitat, que es va produir abans que la de la resta.

Així, el 18 de juliol de 2016 es va publicar la resolució provisional d'atorgament i denegació de subvencions de la modalitat A5, i el 8 d'agost, la resolució definitiva.

Pel que fa a la resta de modalitats, el 25 de juliol de 2016 es va publicar la resolució de sol·licituds no admeses a la convocatòria, per no complir els requisits administratius exigits. La resolució provisional d'atorgament i denegació de subvencions es va publicar el 2 de novembre, i la definitiva, el 9 de desembre.

Crèdit pressupostari

Inicialment, el pressupost consignat inicialment per a aquesta convocatòria 2016 va ser de 4.670.000 EUR. D'aquests recursos, se'n van comprometre 3.270.000 EUR per al pressupost del 2016 i 1.400.000 EUR amb càrrec a pressupost 2017, per a projectes pluriennals.

El 5 de maig de 2016, el Plenari del Consell Municipal va aprovar la modificació de crèdit dels pressupostos prorrogats del 2015 per a l'exercici 2016 amb l'objectiu que la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional disposés del 0,7% dels ingressos propis municipals destinats a la cooperació internacional. Aquest augment del pressupost de la Direcció va permetre, al seu torn, incrementar en 2.000.000 d'euros el crèdit de la convocatòria.

El pressupost finalment executat en el marc de la convocatòria de l'any 2016 és de 6.617.389,81 euros.

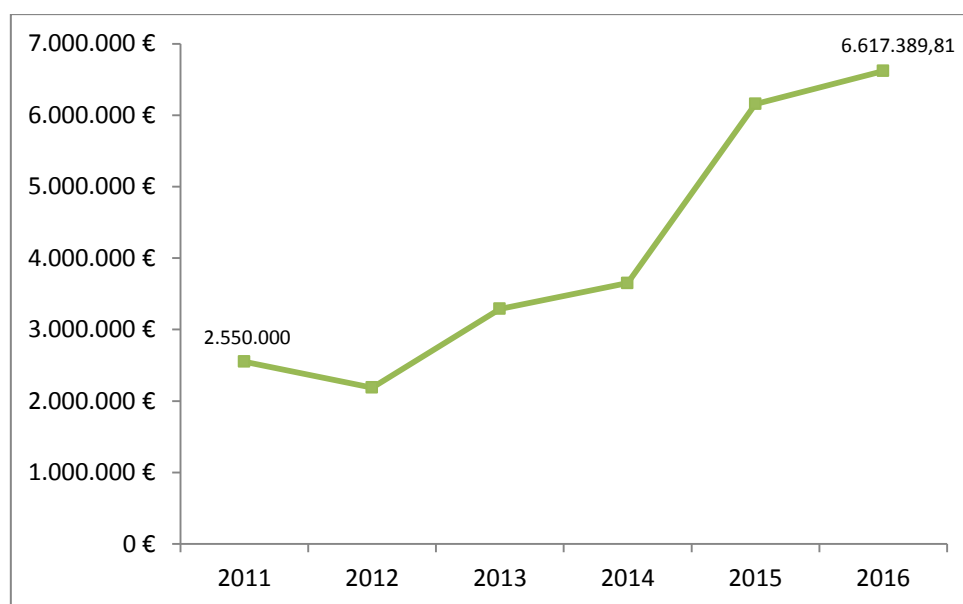
CONVOCATÒRIA 2016	Pressupost executat convocatòria BCN 2016	
	Pagament 2016	Pagament 2017
Modalitats		
Cooperació per a la Justícia Global		
A1 Anuals	791.024,42 EUR	513.839,62 EUR
A1 Pluriennals	532.026,06 EUR	
A2 Anuals	274.553,00 EUR	
A3 Anuals	571.995,46 EUR	
A4 Pluriennals	165.325,06 EUR	181.303,06 EUR
A5 Anuals	143.960,80 EUR	
TOTAL A	2.478.884,80 EUR	695.142,68 EUR
Cooperació per a la Justícia Global a ciutats específiques		
B1 Anuals	245.513,00 EUR	
B1 Pluriennals	645.518,90 EUR	693.296,20 EUR
TOTAL B	891.031,90 EUR	693.296,20 EUR
Educació per a la Justícia Global		
C1 Anuals	489.127,35 EUR	57.133,30 EUR
C1 Pluriennals	313.154,13 EUR	351.900,93 EUR

C2 Anuals	151.378,15 EUR	
C3 Anuals	320.962,17 EUR	
C4 Anuals	175.378,20 EUR	
TOTAL C	1.450.000,00 EUR	409.034,23 EUR
Totals	4.819.916,70 EUR	1.797.473,11 EUR
	6.617.389,81 EUR	

D'altra banda, la quantitat compromesa per a l'exercici 2016 de la convocatòria 2015 va ser 1.878.323,28 EUR.

Com mostra el gràfic següent, el pressupost atorgat en el marc de la convocatòria 2016 va continuar la tendència ascendent endegada quatre anys enrere. Aquesta evolució és fruit de la consecució del 0,7% dels ingressos propis de l'Ajuntament de Barcelona per a finançar actuacions de promoció del desenvolupament, a més de la voluntat de l'Ajuntament de promoure processos competitius per a l'atorgament de subvencions.

Evolució anual de l'import atorgat. 2011-2016

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

Projectes presentats i finançats

A aquesta convocatòria 2016 es van presentar un total de 129 entitats amb 211 projectes per un valor total de 13.713.422,8 EUR. D'aquests, finalment se'n van subvencionar, 111 (un 52,61% dels projectes presentats) amb un valor de 6.617.389,81 € EUR (un 48,25% de l'import total sol·licitat).

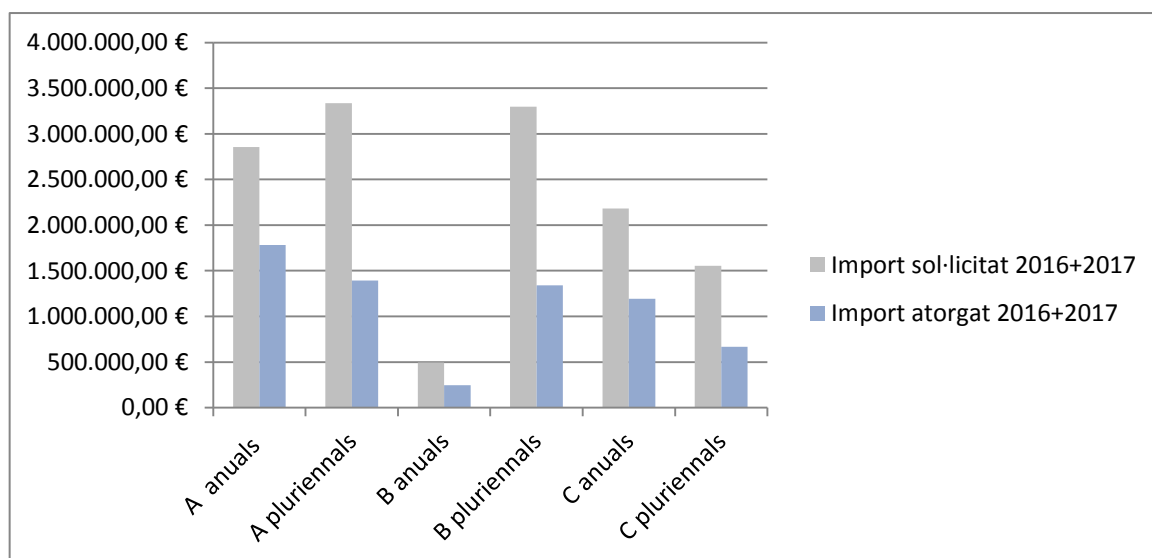
NOMBRE DE PROJECTES PRESENTATS						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A anuals	60	58	46	38	35	54
A pluriennals	36	36	34	24	27	24
B anuals	9	9	8	9	7	8

B pluriennals	10	12	17	18	14	21
C anuals	55	55	47	57	41	83
C pluriennals	22	12	22	18	21	21
Total	192	182	174	164	145	211

	Projectes presentats 2016	Projectes subvencionats 2016	% de projectes subvencionats
A anuals	54	34	62,96%
A pluriennals	24	11	45,83%
B anuals	8	4	50,00%
B pluriennals	21	9	42,86%
C anuals	83	44	53,01%
C pluriennals	21	9	42,86%
Totals	211	111	52,61%

Pel que fa a la tipologia dels projectes finalment subvencionats, quasi la meitat (53) corresponen al programa d'Educació per a la Justícia Global, 45 projectes al programa de Cooperació Internacional i 13 projectes al programa de Cooperació a Ciutats Específiques. Pel que fa a la seva durada el 74% són anuals i el 26% són pluriennals.

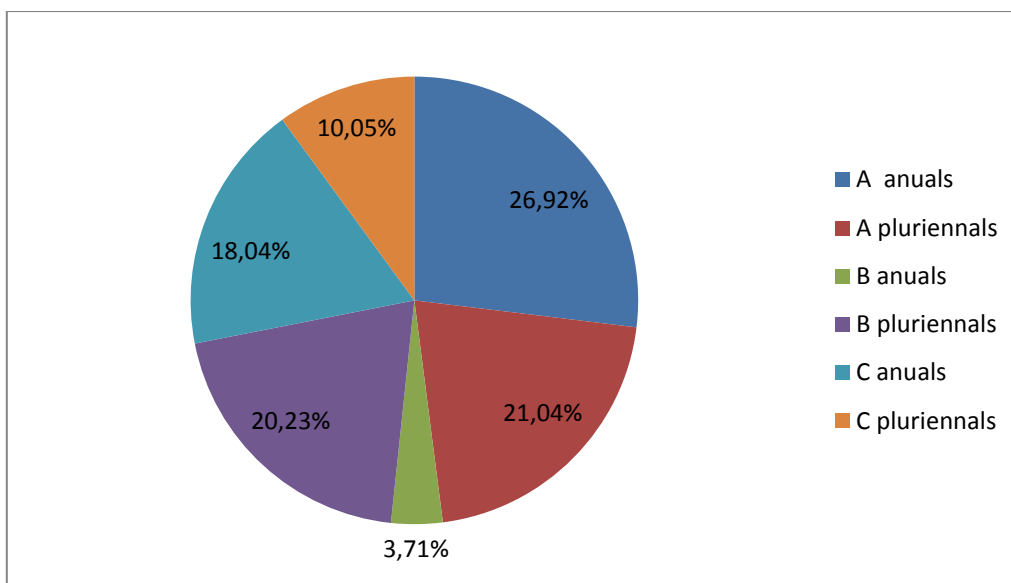
En termes pressupostaris, i d'acord amb les diverses modalitats i període d'execució dels projectes, la relació de recursos sol·licitats i finalment atorgats va ser com reflecteix el gràfic següent:

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

Com es pot comprovar, els projectes referits als programes A i B, i de caràcter pluriennal, van ser els més demandats.

La distribució pressupostària de la convocatòria 2016 en funció del programa i la durada va resultar de la manera següent:

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

Els projectes referits al programa A van acumular el 48% dels recursos atorgats, seguits dels del programa B (28%) i finalment els del programa C (24%).

Pel que fa a la distribució geogràfica dels projectes subvencionats en aquesta convocatòria, considerant els del programa de Cooperació per a la Justícia Global (A) i el programa de Cooperació per a la Justícia Global a Ciutats Específiques (B), la regió d'Amèrica Llatina va ser la que va assolir un nombre major de projectes (27 en total, representant el 46% dels projectes finalment aprovats). L'Àfrica Subsahariana i la Mediterrània van aconseguir 16 i 14 projectes, respectivament, que representen en termes proporcionals, el 28% i el 24 %, respectivament. En termes pressupostaris, els projectes a l'Amèrica Llatina van representar al voltant del 41% dels recursos conjunts d'aquests dos programes, mentre a la Mediterrània se'n va destinar el 29% i a l'Àfrica Subsahariana, el 28%. Aquesta distribució respon, en gran mesura, al fet que la gran majoria de projectes presentats per les entitats barcelonines van posar el seu focus d'atenció en països i ciutats de l'Amèrica Llatina. La taula següent n'ofereix un resum:

	Projectes atorgats (A + B)	Distribució geogràfica projectes atorgats (en %)	Pressupost atorgats (A + B)	Distribució geogràfica pressupost atorgat (en %)
Àfrica Subsahariana	16	27,59	1.350.090,82 EUR	28,37
Amèrica Llatina	27	46,55	1.977.053,12 EUR	41,55
Mediterrània	14	24,14	1.374.854,94 EUR	28,89
Altres	1	1,72	56.440,00 EUR	1,19
Total	58	100	4.758.438,88 EUR	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

Finalment, analitzant específicament la modalitat A1 del programa de Cooperació per a la Justícia Global (A), i l'única per a la qual s'establien a la convocatòria uns percentatges específics de distribució geogràfica dels recursos econòmics finalment atorgats, la taula següent mostra que, tot i que s'hi ha aproximat, els percentatges finalment assignats no han complert amb aquestes fites. El desig inicial de promoure una assignació geogràfica més equilibrada, aquesta taula mostra que les capacitats instal·lades pel que fa als actors i entitats de la cooperació catalana encara es troben molt vinculades amb els països de l'Amèrica Llatina, la qual cosa s'acaba reflectint en la quantitat i qualitat dels projectes presentats i finalment aprovats.

	Projectes presentats (A1)	Projectes atorgats (A1)	Pressupost sol·licitat (A1)	Pressupost atorgat (A1)	% Pressupost atorgat (s/total)	% establert en la convocatòria
Àfrica Subsahariana	5	5	400.158,68 EUR	368.591,13 EUR	19,46	30
Amèrica Llatina	22	10	1.949.648,16 EUR	790.814,43 EUR	41,75	35
Mediterrània	8	7	866.161,14 EUR	678.261,14 EUR	35,81	30
Altres	1	1	60.000,00 EUR	56.440,00 EUR	2,98	5
Total	36	23	3.275.967,98 EUR	1.894.106,70 EUR	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

Pel que fa al programa de Cooperació a Ciutats Específiques (B), que recull propostes de projectes de cooperació per a la Justícia Global en les ciutats prioritàries definides al PD (Medellín, Maputo, L'Havana, Tànger, Tetuan, i Poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza) a més d'altres ciutats d'intervenció preferent (Dakar, San Salvador i Sarajevo), la distribució dels recursos i projectes finalment és següent:

Ciutats específiques (B)	Projectes atorgats	Import atorgat	% (sobre total)
Dakar	1	153.500,00	9,69%
L' Havana	2	280.211,00	17,69%
Maputo	2	206.206,11	13,02%
Medellín	5	485.007,36	30,61%
San Salvador	2	305.903,63	19,31%
Tetuan	1	153.500,00	9,69%
Total general	13	1.584.328,10	100,00%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

La valoració tècnica dels projectes presentats a aquesta convocatòria, s'ha externalitzar mitjançant l'adjudicació de dos contractes, un per import de 38.844,44 EUR pel programa de cooperació internacional i ciutats específiques, i un altre, amb un cost de 21.689,25 EUR pel programa d'Educació per a la Justícia Global.

Així mateix, s'han externalitzat les tasques relacionades amb el seguiment de projectes de convocatòries de subvencions anteriors, amb un cost de 46.528,13 EUR. Aquestes tasques consisteixen en la revisió tècnica i econòmica dels informes de seguiment i finals, i l'estudi de sol·licituds de modificacions.

6. Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament

El Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (en endavant, Consell) és l'òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona que reuneix representants dels grups municipals, dels sindicats, districtes, associacions, fundacions, entitats de la Federació Catalana d'ONG (Lafede.cat), col·legis professionals, universitats, àrees de l'Ajuntament i la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional, a més de persones expertes en la matèria objecte d'aquest Consell. La seva missió és la de contribuir al disseny de la política municipal de cooperació internacional per a la justícia global i emprendre i promocionar noves actuacions relatives a aquest àmbit.

L'any 2016 s'ha caracteritzat per la represa de l'activitat del Consell i la renovació dels seus membres. Durant aquest any, el Plenari del Consell s'ha reunit una vegada, el 24 d'octubre de 2016. En aquesta trobada, l'Ajuntament va exposar el nou enfocament de la cooperació internacional posant èmfasi en l'assoliment de la justícia global i la coherència de les polítiques públiques aprofitant i valorant la feina feta en el mandat anterior. Es va remarcar la idea de considerar el Consell de Cooperació com un mecanisme central de la política municipal de cooperació en la qual esdevé necessària la intel·ligència col·lectiva del sector i el seu protagonisme. Durant aquesta trobada també es va presentar la Memòria d'activitats del 2015 i el Pla Anual de l'any 2016.

Amb la mirada posada al futur i atès que el 2016 és l'últim any de vigència del Pla Director, es va anunciar l'elaboració del Pla d'Acció Exterior i el Pla Director de Justícia Global. Es va concretar que el primer d'ells seria pioner a l'Ajuntament i esdevindria la pauta per establir sinergies i criteris comuns en l'actuació municipal els propers quatre anys.

Es van repassar els nomenaments dels membres del Consell i els motius dels canvis realitzats. El Consell es va manifestar d'acord amb la proposta de l'Ajuntament que la vicepresidència la segueixi exercint Míriam Acebillo, presidenta de Lafede.cat entitat que històricament ha assumit aquesta responsabilitat en el Consell.

Així mateix, es va presentar una proposta sobre la composició de la Comissió Permanent del Consell que va comptar amb l'acord del Plenari i el compromís de confirmar les persones interessades a formar-hi part.

Es va acordar que els temes d'interès comú del Consell es tractarien a través dels grups de treball; en aquest sentit, es van crear els següents grups de treball: Grup de treball del Pla Director de Justícia Global, Grup de treball de reflexió interna sobre el Consell i el seu Reglament i el Grup de treball sobre Coherència de polítiques municipals per a la Justícia Global.

Al finalitzar la trobada es va opinar sobre la conveniència que el Consell es manifestés a favor del tancament del CIE de Barcelona, a proposta de Lafede.cat, considerant la possibilitat de sumar-se a la Declaració del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona en el mateix sentit. D'aquesta manera, el 31 d'octubre de 2016 es va signar Manifest del Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament pel Tancament del CIE de Barcelona.

Pel que fa al Grup de treball del Pla Director, s'ha reunit tres vegades durant l'any (al novembre i dues vegades al desembre). A les reunions de treball, hi han participat tècnics/ques, equip directiu i un consultor de la DJGCI així com tècnics/ques del districtes, a més d'altres representants d'entitats de la societat civil barcelonina, com ara GRAIN, Lafede.cat, Fundació Pau i Solidaritat CCOO, la UOC, CASC i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. Durant aquestes trobades, es va elaborar una diagnosi sobre la política de cooperació municipal mitjançant d'un DAFO; es va debatre sobre el contingut del Pla Director, concretament sobre els principis rectors i els objectius; i es van treballar els instruments i els recursos del Pla Director.

7. Educació per a la Justícia Global als Districtes de Barcelona

Durant l'any 2016, els Districtes Municipals de la ciutat van continuar duent a terme diversos projectes d'Educació per a la Justícia Global i foment del compromís ciutadà.

Des de l'Ajuntament de Barcelona s'ha donat suport a aquestes actuacions amb un pressupost de 57.443,00 EUR, repartits de la manera següent:

Districte	Nom de l'activitat	Import
Ciutat Vella	Projecte sensibilització en temàtiques de cooperació	7.227 EUR
Gràcia	Programa de Cooperació Internacional	13.562 EUR
Horta Guinardó	Horta-Guinardó per a la Solidaritat i la Pau	17.766 EUR
Sant Andreu	Solidaritat, comerç just i cultura de la pau	11.328 EUR
Sant Gervasi	Sarrià Sant Gervasi Coopera	7.560 EUR

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

Els temes considerats en cadascuna d'aquestes actuacions han estat molt diversos i aterrats a països i geografies molt variades. El seu desplegament per part dels districtes de la ciutat d'aquest tipus d'actuacions permet apropar als ciutadans i ciutadanes de Barcelona realitats, problemàtiques i disjuntives que tot i que poden semblar llunyanes, acaben tenint una relació més o menys directa amb les accions quotidianes de la ciutadania.

L'any 2016 s'ha fet una aposta per incorporar i facilitar la implementació i sostenibilitat de la metodologia de l'aprenentatge servei en l'acció educativa de les entitats i associacions de Justícia Global i cooperació internacional dels districtes de Barcelona.

A l'inici d'any es va començar a treballar amb tres districtes de Barcelona, com a prova pilot d'un model que pugui ser replicable a altres districtes. Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sarrià-Sant Gervasi van ser els primers districtes en incorporar l'aprenentatge servei amb les entitats de cooperació i educació per a la Justícia Global del districte. Es va començar a treballar amb aquests districtes perquè el Consorci d'Educació de Barcelona realitzava, en aquell mateix any, el curs de formació en aprenentatge i servei comunitari, a través del Centre de Recursos Pedagògics (CRP) de cadascun dels districtes anteriorment esmentats.

La tasca de la DJGCI ha consistit a assessorar i acompanyar les entitats de districte que volguessin endegar un projecte d'aprenentatge servei amb un centre educatiu del districte, així com donar suport a la creació d'una xarxa local que pugui vehicular i donar suport a aquest tipus de propostes educatives. En el cas d'Horta-Guinardó van ser assessorades tres entitats i van néixer dos projectes d'aprenentatge servei entre dues entitats del districte i dos centres educatius. A Sarrià-Sant Gervasi, tres entitats van dissenyar un projecte i dues d'elles el van tirar endavant de la mà de dos centres educatius del districte. En el cas de Sant Andreu, s'ha donat suport a projectes existents i se segueix treballant per fomentar-ne de nous amb les entitats que encara no n'han fet cap.

Totes aquestes actuacions s'han dut a terme de forma coordinada amb el tècnic/a de cooperació del districte, el tècnic/a d'educació del districte, el Consorci d'Educació de Barcelona i el Centre de Recursos Pedagògics de cada districte.

A finals de 2016 es van començar a treballar amb el Districte de Gràcia, donat que l'any següent es realitzaria el curs formatiu del Consorci d'Educació de Barcelona sobre aprenentatge i servei comunitari, es van fer reunions amb els agents de territori implicats per tal de dissenyar l'actuació de cara a l'any 2017.

8. Equip humà i col·laboradors

Durant l'any 2016, l'equip humà de DJGCI de l'Ajuntament de Barcelona ha estat format per 11 persones en plantilla. D'aquestes, 4 formen part del personal administratiu, 6 són personal tècnic i 1 n'és el director.

Pel que fa al personal tècnic, les funcions es distribueixen de la manera següent:

- Adjunta a direcció i referent per als projectes de drets humans i construcció de pau i coordinació de la convocatòria anual de subvencions (1)
- Referent per al Pròxim Orient i Àfrica Oriental i punt focal per a la cooperació bilateral directa entre ciutats sòcies (1)
- Referent per a la Mediterrània i l'Àfrica de l'Oest i punt focal per a l'acció humanitària i emergències (1)
- Referent per a l'Amèrica Llatina i Carib (1)
- Referent per a l'Educació per a la Justícia Global i acompanyament a les entitats de cooperació de Barcelona (1). Les tasques desplegades dins d'aquesta àrea compten amb el suport d'una consultora externa (1).
- Secretària del Consell de Cooperació, referent de projectes de participació i punt focal de comunicació (1)

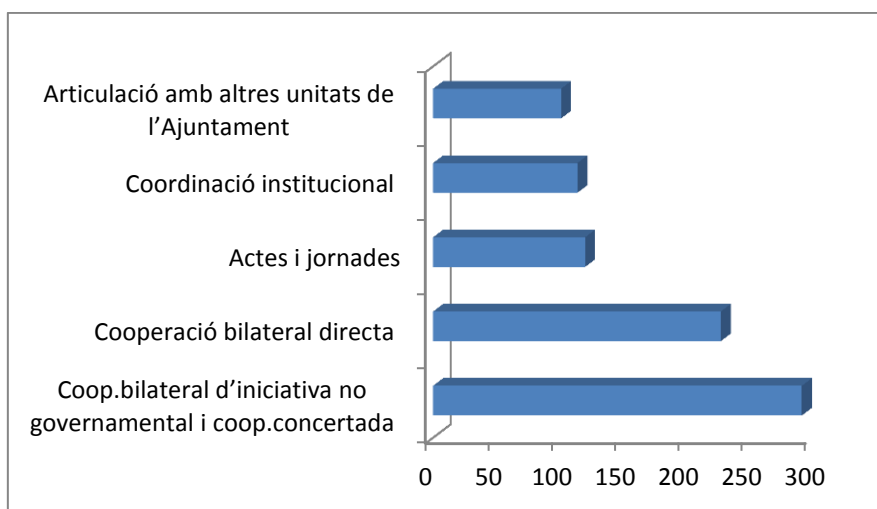
El personal administratiu porta a terme les tasques següents:

- Secretària del director (1)
- Suport administratiu general (2)
- Gestió econòmica (1)

Des de 2015, l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) tenen signat un conveni marc de cooperació educativa, amb una vigència de dos anys naturals i la possibilitat de pròrrogues anuals fins a un màxim de dues. En base a aquest conveni es programa cada curs escolar un període de pràctiques per a dos o dues estudiants que estiguin acabant els seus estudis de grau en Educació Social o Pedagogia. Aquest conveni ha donat cobertura a l'estada d'un estudiant de 4t curs del grau de Pedagogia, Franco Murer, i un altre d'Educació Social, Alejandro Almansa, per a un període de 300 hores, que van donar suport a l'àrea d'Educació per a la Justícia Global de la Direcció. Aquestes pràctiques van finalitzar al juny de 2016.

L'any 2016, l'equip tècnic ha participat en més de 850 reunions. Com ja va succeir l'any passat, la seva gran majoria, prop d'un 60% (518 en total), han estat motivades per la promoció de la cooperació bilateral tant directa, com d'iniciativa no governamental i concertada, la qual cosa reflecteix el caràcter i la personalitat de la cooperació barcelonina, així com les seves característiques pròpies, que requereixen d'una gran coordinació i alineació entre les parts implicades.

D'aquestes, unes 290 reunions (un 34%) van ser amb organitzacions de la societat civil (organitzacions no governamentals) i altres agents de cooperació de la ciutat (sindicats, universitats i empreses) per acabar de definir i desplegar la cooperació a iniciativa d'aquests actors. El següent grup de reunions més important (227) han estat les mantingudes per part de l'equip tècnic amb representants d'altres ens municipals i altres entitats públiques homòlogues, tant del Sud com del Nord, ja sigui a Barcelona com a d'altres països, per a promoure i desplegar la cooperació bilateral, incloent-hi els acolliments i les missions a terreny. Així mateix, s'ha comptabilitzat l'assistència a actes i jornades externes (120 en total) sobre temàtiques diverses en les quals algun membre de la DJGCI hi ha participat. Seguidament, més d'un centenar de reunions (114) van ser motivades per promoure la coordinació institucional entre diferents actors del territori (amb el FCCD, l'ACCD, la DIBA, etc). Finalment, s'han realitzat un centenar de reunions (101) d'articulació amb altres unitats de l'Ajuntament en relació a la coherència de polítiques interna.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides pel personal tècnic de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

A més del personal propi, i amb la voluntat de fonamentar la cooperació en l'intercanvi de coneixements, la Direcció compta amb el suport de nombrosos tècnics i tècniques de diverses àrees de l'Ajuntament de Barcelona. La seva tasca resulta crucial per teixir la complicitat necessària per dur a terme la cooperació bilateral directa i donar suport a altres iniciatives impulsades en concertació amb altres entitats.

Al llarg d'aquest any 2016, 39 tècnics/es i experts/es vinculats a l'Ajuntament de Barcelona s'han desplaçat i/o han participat als països i ciutats prioritàries per compartir el seu coneixement i experiència en diversos àmbits de la gestió municipal.

# Tècnics	Departament	Ciutat/iniciativa (País)
4	Ecologia urbana	Gaza (Palestina)/ Mitrovica (Kosovo)/ L'Havana (Cuba)
2	Institut Municipal de Mercats de Barcelona	Maputo (Moçambic)/ Mitrovica (Kosovo)
3	Gerència Drets Socials	Medellín (Colòmbia)
1	Departament de Planificació i Processos. Direcció de Serveis d' Estratègia i d'Innovació	Medellín (Colòmbia)
2	Direcció de Serveis d'Intervenció Social	Medellín (Colòmbia)
2	ICUB - Consorci Biblioteques de Barcelona	Maputo (Moçambic) / Tetuan (Marroc)

2	Departament de Joventut	L'Havana (Cuba)
8	ICUB - Museu d'Història de Barcelona	L'Havana (Cuba)
2	ICUB – Fàbriques de Creació	L'Havana (Cuba)
4	Consorti d'Educació de Barcelona- Escola Massana	L'Havana (Cuba)
1	Comissionat d'Educació	Medellín (Colòmbia)
1	Direcció d'Estratègia (Ecologia Urbana)	L'Havana (Cuba)
3	L'Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida (IMPUQV)	Medellín (Colòmbia)
1	Direcció de Drets de Ciutadania i Diversitat	Medellín (Colòmbia)
1	Comissionat de Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum	Colòmbia (Ministeri Treball)
2	Agència de Salut Pública de Barcelona	Medellín (Colòmbia)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades elaborades per la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional.

A aquestes persones directament vinculades a l'estructura executiva de l'Ajuntament de Barcelona, s'hauria d'afegir la participació d'experts i tècnics d'altres organismes i institucions públiques ubicats a la ciutat de Barcelona, com són la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona o el Port de Barcelona, i que han posat el seu coneixement i expertes al servei de la definició i de l'execució de la política pública de cooperació al desenvolupament.

9. Avaluació i rendició de comptes i execució pressupostària

L'Ajuntament de Barcelona ha dut a terme una sèrie d'iniciatives per avaluar i millorar l'impacte de les seves actuacions, així com d'altres per avançar en la seva rendició de comptes i en l'efectivitat de l'execució pressupostària.

A nivell de funcionament general, cal començar destacant la consolidació de la Base de Dades interna com a eina bàsica per a la gestió de projectes i el seu seguiment pressupostari. Així mateix, permet donar un seguiment adequat al grau d'assoliment dels compromisos fixats en el Pla Director i facilitar als grups municipals, entitats i persones interessades tota la informació referent a les actuacions endegades.

En l'àmbit de l'Educació per a la Justícia Global, durant l'any 2016 es va materialitzar aquest nou enfocament en les eines de la convocatòria pública de subvencions, és a dir, en els formularis de sol·licitud de la modalitat genèrica d'Educació per al desenvolupament (C1) i en la definició dels criteris de valoració. Així mateix, es va realitzar la formació sobre Teoria del Canvi a les entitats.

D'altra banda, s'ha continuat impulsant la modalitat d' Apreneatge Servei (APS), iniciativa que pretén alinear la comunitat educativa i les entitats del tercer sector perquè infants, joves i persones adultes no només estiguin exposades a d'altres realitats sinó que hi interactuïn amb l'objectiu de transformar-la. Més concretament, s'ha consolidat com a modalitat específica a la convocatòria de subvencions i s'ha reforçat l'espai de formació a entitats. Així mateix, cal destacar l'elaboració de la guia d'APS que es va presentar al març de 2016 i l'avaluació sobre la implementació de l'apreneatge servei a les entitats de cooperació

internacional i educació pel desenvolupament". Aquesta metodologia educativa parteix de la necessitat de vincular l'aprenentatge de l'alumnat més enllà del centre educatiu. Això significa incorporar l'entorn del centre educatiu i el barri com un espai educatiu, i amb capacitat de formació i transformació. L'aplicació d'aquesta metodologia fomenta que els i les estudiants de primària, secundària, batxillerat, cicles formatius, universitats i l'educació en el lleure puguin aplicar els seus aprenentatges a la comunitat a partir de la implicació en un projecte que respon a una necessitat social, per a la comunitat, etc. a les entitats i associacions, en aquest cas, de cooperació i educació per a la Justícia Global.